

BMİDÇS 6. MADDE (EĞİTİM, ÖĞRETİM ve KAMUOYU BİLİNÇLENDİRME) ULUSAL ODAK NOKTASI 2005-2008 ETKİNLİK RAPORU

ÖN BİLGİLENDİRME:

Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi'nin (BMİDÇS) 2002 yılında gerçekleştirilen 8. Taraflar Konferansı'nın (COP8) 11/CP8 numaralı kararıyla kabul edilen Yeni Delhi Çalışma Programı, Taraf ülkelerin Sözleşme'nin 6. Maddesinde tanımlanan eğitim, öğretim ve kamuoyu bilinçlendirme alanlarında yürütecekleri çalışmalar için 5 yıllık bir program çerçevesi sunmaktadır. Uluslararası işbirliği, öğretim, eğitim, halkın bilinçlendirilmesi, halkın katılımı ve halkın bilgiye erişimi alanlarını kapsayan söz konusu programın 15(c) numaralı maddesinde, Taraf ülkelerin konuyla ilgili bir ulusal odak noktası görevlendirebileceklerini tavsiye etmektedir. REC Türkiye, 9 Mayıs 2005 tarihinde Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından 6. Madde Ulusal Odak Noktası olarak görevlendirilmiştir. Söz konusu görevlendirme, BMİDÇS'nin uygulanması kapsamında Türkiye'nin hayata geçirdiği en önemli adımlardan birisi olarak, gerek ulusal gerek uluslararası alanda büyük ilgi ve beğeniyle izlenmiştir. Türkiye, program kapsamında ulusal odak noktası görevlendirmesi yapan ilk 6 ülkeden birisi olarak tanınmaktadır. Türkiye'nin bu deneyimi başta Orta ve Doğu Avrupa ve Balkanlar olmak üzere pek çok ülkeye örnek olmuştur.

ÖZET:

- Düzenlenen teknik eğitimler ve hazırlanan analitik raporlar, Türk hükümetinin müzakere kapasitesine katkı sağlamıştır.
- BMDİÇS'nin, Kyoto Protokolü'nün, Nairobi Çalışma Programı'nın Türkçe gayri resmi metinlerinin basımı, STK ve müzakereciler için rehber yayınlar, Cemre İklim Değişikliği Bülteni, COP11/12/13 Günceleri, web sayfaları gibi araçlarla Türk paydaşların bu alanda doğrudan ve güncel bilgilene gereksinimlerini karşılamıştır.
- Yurdun dört bir köşesinde düzenlenen STK buluşmaları, sergiler, broşürler, posterler, filmler ve kitapçıklar hem uzmanların hem de sivil toplumun kapasite gelişimine destek olmuştur.
- Sivil toplumla yürütülen yoğun diyaloglar sonucunda, 2005 yılı başında bir tane dahi Türk kuruluşun yer almadığı 700'den fazla kuruluştan oluşan BMİDÇS Gözlemci Kuruluşlar listesinde, 2008 yılı Eylül ayı itibarı 3 farklı kategoride 3 farklı Türk STKsının (TEMA Vakfı (çevreci kuruluşlar-ENGO), Enerji Ekonomisi Derneği (araştırma kuruluşları-RINGO) ve TÜSİAD (iş dünyası – BINGO) yer alması sağlanmıştır.
- REC Türkiye, bu dönemde yurtdışındaki pek çok toplantıya doğrudan katılarak ya da Türk hükümeti ve paydaşlarının katılımını kolaylaştırarak ve konuyla ilgili medya kuruluşları ile diyalog içerisinde bulunarak, Türkiye'de yürütülen çalışmaların uluslararası alanda tanıtılmasına destek sağlamıştır.
- Başta Avrupa Komisyonu olmak üzere, pek çok ülke heyetiyle, yurtiçinde ve yurtdışında aracılık edilen ve evsahipliği yapılan gayri resmi üst düzey resmi buluşmalarla, uluslararası işbirliğinin geliştirilmesine katkı sağlanmıştır.
- Türkiye'nin Kyoto Protokolü'ne, ulusal çıkarlarını gözetererek katılması yönünde analiz ve stratejiler geliştirerek bunları başta ilgili kamu kurumları, TBMM ve Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliği'ne sunmuş ve böylelikle siyasetlerin karar verme sürecine önemli teknik katkılar sağlamıştır.
- Türk Hükümeti ile Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli (IPCC) arasında diyalog ortamı sağlanarak, Türkiye'nin 2009 yılında IPCC Genel Kurulu'na evsahipliği yapması yönünde yürütülen lobi çalışmalarına etkin ve öncü bir destek sağlanmıştır.
- Karbon piyasalarının, Türkiye'nin müzakere süreçlerine ve Türk paydaşlarının ekonomik çıkarlarına olumsuz etki yaratmasının önüne geçilmiş, gönüllü karbon piyasasının uygun şekilde genişlemesi için kamuoyu bilinçlendirme toplantısı, web duyurusu, katılımcı çalıştaylar düzenlenmesi ve strateji analizlerinin Türkiye'deki ilk uygulamaları hayata geçirilmiştir.
- Türkiye'nin 2012 sonrasındaki uluslararası iklim değişikliği rejiminde ulusal çıkarlarına uygun şekilde katılabilmesi için çeşitli analizler ve stratejiler geliştirilmiştir.

BMİDÇS 6. MADDE (EĞİTİM, ÖĞRETİM ve KAMUOYU BİLİNÇLENDİRME) ULUSAL ODAK NOKTASI 2005-2008 ETKİNLİK RAPORU

I. Uluslararası İşbirliği

I.1. Uluslararası Destekli Projeler:

- "Türkiye'de İklim Değişikliği Politikalarının Tanıtılması Projesi"

Finansman: Avrupa Komisyonu Çevre Genel Müdürlüğü LIFE Fonu ve İtalyan Çevre, Arazi ve Deniz Bakanlığı (eş finansman)

Ortaklar: Çevre ve Orman Bakanlığı Çevre Yönetimi Genel Müdürlüğü, Exergia firması

- "İklim Değişikliği Alanında Hükümet ve Sivil Toplum Kuruluşlarının Kapasitesinin Geliştirilmesi Projesi"

Finansman: İngiltere Çevre, Gıda ve Kırsal İşler Bakanlığı (DEFRA)

- "SıfırKarbonKenti Kampanyası Türkiye Programı"

Finansman ve Proje Ortağı: British Council Türkiye

- "Türkiye'de İklim Değişikliği Alanında Kamuoyu Bilinçlendirmesi Projesi"

Finansman: Finlandiya Ankara Büyükelçiliği

- "İlköğretim Okullarında Yeşil Kutu Projesi"

Finansman: Avrupa Komisyonu Çevre Genel Müdürlüğü LIFE Fonu, İtalyan Çevre, Arazi ve Deniz Bakanlığı (eş finansman), BOSCH Türkiye

Ortaklar: Çevre ve Orman Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı, Kuş Araştırmaları Derneği, Doğa Derneği,

I.2. Türkiye'de Uluslararası Projelerin Tanıtımı

- Yenilenebilir Enerji ve Enerji Verimliliği Ortaklığı (REEEP)

- Temiz Yakıtlar ve Taşıtlar Ortaklığı (PCFV)

I.3 Türk Hükümeti Üst Düzey Yetkilileri ile Uluslararası Diyaloglar

- Sn. Artur RUNGE-METZGER, Avrupa Komisyonu Çevre Genel Müdürlüğü, Uluslararası İklim Politikası Daire Başkanı (2006, 2007)

- Sn. Jose ROMERO, İsviçre Federal Çevre Bakanlığı (2007)

- Sn. Carola Traverso SAIBANTE, Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli (IPCC), (Bonn 2007)

I.4 Uluslararası Süreçlere Türk Kuruluşlarının Katılımı

- BMİDÇS ilk Türk STK Akreditasyonu (TEMA Vakfı (çevreci kuruluşlar-ENGO), Enerji Ekonomisi Derneği (araştırma kuruluşları-RINGO) ve TÜSİAD (iş dünyası – BINGO))

- REC Uluslararası Çalıştaylara Katılım (Çevre ve Orman Bakanlığı, Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, TÜSİAD, TBMM Çevre Komisyonu, Eurosolar, Türk Belediyeler Birliği Derneği)

- Uluslararası Toplantılara Katılım (Avrasya Stratejik Araştırmalar Merkezi (ASAM), Isı, Ses, Su, Yangın Yalıtımcıları Derneği (İZODER), British Council Chevening Fellowships)

I.5 Uluslararası Etkinlik ve Yayınlarda REC Türkiye Sunumları

- COP11 (Montreal, 2005, Climate Talk Series), ICCI (2007, 2008), IAEE (2008), UNIDO (2005), Ecologic (2006, 2007), REC (2006, 2008)

- BBC Turkish, Climate-I, CC:inet, PointCarbon, CarbonFinance, Turkish Daily News, Today's Zaman, Bizim Anadolu (Kanada), Berlin Radyosu, TRT Dış Yayınlar

I.6 Uluslararası Müzakerelerde Türk Heyetine Destek

- COP11 (Montreal, 2005), COP12 (Nairobi, 2006), SB26 (Bonn, 2007), COP13 (Bali, 2007)

BMİDÇS 6. MADDE (EĞİTİM, ÖĞRETİM ve KAMUOYU BİLİNÇLENDİRME) ULUSAL ODAK NOKTASI 2005-2008 ETKİNLİK RAPORU (devam)

II. Öğretim

İlköğretim öğretmenlerine yönelik olarak hazırlanan Yeşil Kutu Eğitim Seti, 81 ilde 5,000'e yakın öğretmene tanıtıldı. Eğitim Seti içerisinde iklim değişikliği ile ilgili özel eğitim malzemeleri, çizgi filmler, mantık oyunları yer aldı.

III. Eğitim

III.1 Kamu Personeli Teknik Eğitimi

"İklim Değişikliğinde Öncülerin Eğitimi" 2006 ve 2007 yıllarında 3 defa düzenlenerek toplam 79 uzmanın konuyla ilgili eğitimi gerçekleştirildi.

III.2 Müzakere Heyetleri Seminerleri

2006 yılında COP11 sonrası ve SB24 öncesi müzakere heyetlerine yönelik seminerler düzenlendi.

III.3 Teknik Eğitim Malzemeleri

"BMİDÇS ve Kyoto Protokol; Metinler ve Temel Bilgiler", "İklim Değişikliği Görüşmelerinde Müzakerecinin El Kitabı", "A'dan Z'ye İklim Değişikliği Başucu Rehberi", "İklim Değişikliğine Uyum için Nairobi Çalışma Programı", Sektörel Broşürler, İklim Değişikliğinde Kapasite Geliştirme – DVD.

IV. Halkın Bilinçlendirilmesi

IV.1 Broşür

"İklimler Değişiyor....Ya Siz" broşürü, 75,000 adet basılarak medya yoluyla ve etkinliklerde dağıtıldı.

IV.2 Film

"İklimler Değişiyor....Ya Siz" canlandırma filmi yayınlandı. "Londralılar İklim Değişikliği Hakkında Ne Düşünüyor?" filmi Türkçeleştirildi.

IV.3 Sergiler ve Konferanslar

"KuzeyGüneyDoğuBatı Fotoğraf Sergisi" 17 kentte sergilendi, 15,000 adet sergi broşürü dağıtıldı, 5 kentte özel paneller gerçekleştirildi. Ulusal çapta 100'e yakın etkinlikte davetli konuşmacı yer alındı.

IV.4 Yazılı ve Görsel Basın

Hürriyet, Cumhuriyet, Radikal, Referans, Zaman, Birgün, Taraf, Yeni Şafak gibi ulusal ve pek çok yerel basın organı ve web sayfasında 500'den fazla gazete haberi yayınlandı. İzolasyon Dünyası, Global Enerji, Enerji ve Kojenerasyon Dergisi, Strateji, YeşilİZ, Activeline, Tempo, ODTÜ Mezunlar Derneği, Toplum ve Hekim, Para, Ekonomi gibi sektörel ve popüler dergilerde 100'den fazla söyleşi ve makale yer aldı. TRT, CNNTürk, NTV, Kanal A, Kanal B, Ata TV, TRT Radyo1, gibi ulusal TV ve radyo kanallarında 50'ye yakın programa konuk konuşmacı olarak katılım sağlandı.

IV.5 TBMM Araştırma Komisyonları

2007 ve 2008 yıllarında çalışmalar yürüten TBMM 22. Dönem ve 23. Dönem Meclis Araştırması Komisyonları'nda davetli olarak sunumlar gerçekleştirildi.

IV.6 Video Konferanslar

SıfırKarbonKenti projesi kapsamında 2006-2008 yıllarında düzenlenen 10 video konferansla Ankara ve İstanbul'daki katılımcıları İngiltere, Azerbaycan, Romanya, Makedonya, Avusturya, Yunanistan'daki konuk konuşmacılar ve dinleyicilerle çeşitli konularda görüş alışverişinde bulunmaları sağlandı.

BMİDÇS 6. MADDE (EĞİTİM, ÖĞRETİM ve KAMUOYU BİLİNÇLENDİRME) ULUSAL ODAK NOKTASI 2005-2008 ETKİNLİK RAPORU (devam)

V. Halkın Katılımı

V.1 Katılımcı Diyalog Toplantıları

"İklim Değişikliği için STK Buluşmaları" 2006 ve 2007 yıllarında Ankara, İstanbul (2), İzmir ve Adana kentlerinde düzenlendi. STKlar güncel gelişmeler hakkında bilgilendirildi, STK Temsilcilerinin hükümet yetkilileri ile doğrudan görüş alışverişinde bulunma fırsatı yaratıldı.

V.2 STKların Müzakerelere Katılımı

"İklim Değişikliği Görüşmelerinde Sivil Toplum Kuruluşları" kitapçığı STKlara dağıtıldı, STKlar BMİDÇS Akreditasyon süreçleri hakkında bilgilendirildi, 3 sivil toplum kuruluşu (TEMA Vakfı (çevreci kuruluşlar- ENGO), Enerji Ekonomisi Derneği (araştırma kuruluşları-RINGO) ve TÜSİAD (iş dünyası – BINGO)) ilk defa 2007 ve 2008 yıllarında BMİDÇS süreçlerine katıldı. COP13 sonrasında ilk defa müzakere heyeti ve katılımcı STKlar Türkiye'de karşılıklı olarak Konferans çıktılarını karşılıklı paylaştılar.

V.3 Çalışma Grupları

İklim Değişikliği Rejimi, İklim Değişikliği ile Savaşım (Bina/Sanayi/Ulaşım Sektörlerinde Düşük/Sıfır Maliyetli Önlemler ve Karbon Ticareti), İklim Değişikliğine Uyum konularında çok paydaşlı gruplarla sektörel analizler ve uygulama için öneriler geliştirildi.

VI. Halkın Bilgiye Erişimi

VI.1 Web sayfaları

www.rec.org.tr ve www.iklimlerdegisiyor.info sayfalarında güncel gelişmeler ve literatür bilgileri Türkçe ve İngilizce olarak paylaşıldı. Gold Standard sürecindeki gönüllü karbon projeleri ilk defa Türkçe duyuruldu. 9 Ocak 2008 tarihinde düzenlenen COP13 Kamu-STK Buluşması internetten canlı yayınlanan ilk iklim değişikliği etkinliği oldu.

VI.2 Cemre – İklim Değişikliği Bülteni

Türkiye'nin ilk ve tek iklim değişikliği bülteni. 3 ayda bir toplam 4 sayı Yeşil Ufuklar Dergisinin eki olarak yayınlandı. Toplam 16 sayfa olan bülten de güncel gelişmeler, özel dosyalar, ansiklopedi, sözlük, günce gibi bölümler yer aldı. Özel söyleşiler bölümüne; BMİDÇS eski İdari Sekreteri Sn. Joke WALLER-HUNTER (ölmeden önceki son basın mülakatı), AB Çevre Komisyoneri Sn. Stavros DIMAS, Çevre ve Orman Bakanlığı Müsteşarı Prof. Dr. Hasan SARIKAYA ve Çevre Bakanlığı eski Müsteşarı Dr. Osman Niyazi ÇAKMAK konuk olarak katıldı.

VI.3 COP Günceleri

COP11-Montreal(2005), COP12-Nairobi (2006) ve COP13-Bali (2007) toplantılarından elde edilen izlenimlerden derlenen 2'şer ve 4'er sayfalık Türkçe bültenler internet üzerinden Türkiye'deki paydaşlara ulaştırılarak, gelişmelerden anında bilgilendirilmeleri sağlandı.